

”رۇخانى جاققان ورگەنيەتتى، دەنە جاققان شىمر بولۇ كەرەك“

— شى جىنيېڭنىڭ ʼوسپىرىم بالالار مەن اڭگىمەسى

دەنە، ەستەتېكا، ەڭبەك جاققانرنان جان ـ جاقتى دامتايىق .

قۇلىشنا ۇيرەنۋ ʼوسپىرىم بالالاردىڭ باستى مىندەتى، شەبەرلىك يگەرۋ ەسەيىپ، جارامدى ادام بولۇدىڭ ماڭزىدى ئەگزى. ʼوسپىرىم بالالاردىڭ اقاۋىسز ەسەيۋى مەن جان ـ جاقتى دامۋى باس شۇجىدىڭ كوڭلىنىدەگى ەڭ نازىك ۋايىم .

شىنچىياڭ كونهۋشار اۋدانى توغزاق قالالاشق سەنترلى باستاۋىش مەكتەپتە، باس شۇجي شي جىنيېڭ بالالاردىڭ قوس ʼتىل وقۇ ـ اعارتۇنا كوڭىل ʼبولدى: ”از ۇلت بالالاردىڭ قوس ʼتىل وقۇ ـ اعارتۇن جاقسى يگەرۋ كەرەك، حانزۇ ʼئـ ـ لىن جاقسى ۇيرەنسە كەلەشەكتە قىزمەت تابۇ قو- لايىلراق بولادى، ʼتېتىي دە ماڭزىدىسى، ۇلتتار- دىڭ نىتىمامەن جەبەۋگە كوبىرەك ۇلەس قوسا الادى“ .

بەيجىڭ قالاسىنداى وىپىرىمدەر سارايندا باس شۇجي شي جىنيېڭ بالالاردىڭ ەڭبەك نىستە- گەندىن كوردى ʼارى ۇلارمەن اڭگىمەلەستى: ”سەندەر قارشادايلارىڭنان ەڭبەك داڭق كوزقارا- سىن ورناتىپ، ʼوز سىستەرىڭدى وزدەرىڭ نىستەپ، باسقالاردىڭ نىسىنە كومەكتەسىپ، الەۋمەتلىك يىگىلك نىستەرىن بەلسەنە نىستەپ، ەڭبەكپەن ۇمىت تۇقىمىن سەۋىپ، جەمسى ۇلارنىڭ ʼارى ەڭبەكپەن ەرىكتىى شىڭداپ، وزدەرىڭدى شىنىقتىرۋلارىڭ كەرەك“ .

حبەي جاڭجياكوۋ قالاسىندا قىسقى وليمپيادا- نىڭ داينىدىق قىزمەتن كوزدەن كەشىرگەندە باس شۇجي شي جىنيېڭ قار شاڭغى قىستىق لاگە- رىنا قاتىناسىپ جاققان ʼوسپىرىم بالالاردىڭ اراسىنا كەلىپ، ولاردى جاقسى ۇيرەنىپ، اقاۋىسز ەسە- يىپ، قار شاڭغىعا جاتىتەۋ بارىسىندا باتلىدېقىەن سىنغا نۇسۇمەن بىرگە، حاۋپسىزدىككە كوڭىل بولۇڭە شاپىتتاندردى .

شانىيى انكاڭ قالاسى يېڭلى اۋدانى لاۋشىان قالاشق سەنترلى باستاۋىش مەكتەپىندە باس شۇجي شي جىنيېڭ بالالاردىڭ ۇيرەنۋ جانە تۇرمىس جاعدايىن نىقالسپەن سۇراستردى: ”قازىر بالالاردا كوزايىنەك تاغۇ كوبەيىپ بارادى، مەن مۇنان ۋايىمدايىمىن .تاى دەنساۋلىق دەڭگەيلەرى دەنە تارىبەلىك شىنعەۋ ا بولغاندىقتان بەلگىلى دا- رەجەدە تومەندەدى .رۇخانى جاققان ورگەنيەتتى، دەنە جاققان شىمر بولۇ كەرەك، مۇندا مىنىڭ ʼدەنە جاققان شىمر بولۇ كەرەك ʼ دەگەنم دەنەنى شىمر- لاندىرىپ، دەنساۋلىقتى كۇشەيتۋ“ .

باس شۇجي شي جىنيېڭنىڭ ىلگەرلىتەتۋىندە ʼوسپىرىم بالالاردىڭ جان ـ جاقتى دامۇئنا سايانتىن تۇزىمدەر مەن شارالار ىر كەس ـ تىر كەس شىعارىل- دى —

«دەنە تارىبەدە قۇاتتى ەل قۇرىلىسى باعدار- لاماسى»، «جاڭا داۋىردەگى وتانىشلىدىق تارىبە اتقارۇ باعدارلاماسى»، «جاڭا داۋىردەگى مەكتەپ دەنە تارىبە قىزمەتن جالىي بەتىك كۇشەيتۋ جانە جاقسارتۇ جويندەگى ىپكىر»، «جاڭا داۋىردەگى مەكتەپ ەستەتېكالىق تارىبە قىزمەتن جالىي بەتتىك كۇشەيتۋ جانە جاقسارتۇ جويندەگى ىپكىر» سىياقتلار ىر كەس ـ تىر كەس باسپ تاراتتە- لىپ، وتانىشلىدىق تارىبە، دەنە تارىبە وقۇ ـ اعارتۇى، ەستەتېكالىق تارىبە وقۇ ـ اعارتۇى سىياقتى ʼار

جاقى كوزدە ۇستاپ، كۇن ساينى كەمەلدەنگەن وقۇ ـ اعارتۇ جۇيەسىن جانە باۋلۇ جۇيەسىن ورناتتە- تى .

جاڭا ەداۋىردىڭ كۇن شۇاعىنا شومىلىپ، قالىڭ ʼوسپىرىم بالالار كىشكەنتايىنان ادام بولۇدى ۇيرەنىپ، مۇرات ورناتۇدى ۇيرەنىپ، جاسامپاز- دىقتى ۇيرەنىپ، ۇزدىكسىز ەسەيىپ، قاجرىللىقپەن ۇيرەنۇدىڭ، سانالى ەڭبەك سىتەتۇدىڭ، باتلىدېقىەن جاسامپازدىق جاراتۇدىڭ كىشكەنتاي جاۋنىڭەرلەرد- نە اينالىدى .

”جاستار مەن وىپىرىمدەر ارمانداۋعا باتىل بولۇ كەرەك“

جاز كۇندەرى، تاۋ قورشاعان سىچۇان يا ـ ان قالاسى لۇشان اۋدانى لۇڭمىن اۋلىى لۇڭشىڭ سەنترلى مەكتەپىنەن ومىرشەڭدىك لەبى ەسىپ تۇر .

ۋاقتتى 8 جىلدىڭ الدىنا شەگەرەيىك، نوسىن تۇىلعان 7.0 بال كۇشتى جەر سىلكىنىسى لۇشاندا تۇىلىپ، ۇيلەر قۇلاپ، بارلىق جەر قىرادى، مەكە- تەپتەگى بالالاردىڭ پىىچىكاسىنا دا جاراقات سالىدى .

جەر سىلكىنىسەن كەيىن ۇزاق وتبەي، 20۱3 ـ جىلى 5 ـ ايدىڭ 2۱ ـ كۇنى باس شۇجي شي جىنيېڭ مەكتەپكە كەلىپ، بالالارعا امانداستى . ”1 ـ ماۋسىم“ حالقارالىق بالالار مەرەكەسى تاياپ قالغاندىقتان، باس شۇجي بالالارعا كىتاپ، سومكە، وقۇ قۇرالدارى سىياقتى مەرەكەلىك سىلىقتار الا كەلدى .

سول كەزدە باس شۇجي شي جىنيېڭ 5 ـ جىلدىق (2) كلاسنىڭ تاقىرىپتىق كلاس جىيىنىنا قا- تنناستى، 2 ـ جىلدىق (۱) كلاسقا مۇزىكا ساباعىن تىڭدادى .بالالار اپتاتى باسنان كەشىرسە دە، رىياسىزدىقپەن شي جىنيېڭ اتايىنا وزدەرىنىنىڭ ارماندارىن اقتارىلا اينىستى: ”مەنىڭ عالم بولپ، ۇشاتىن ۇي جاساعم كەلەدى، سوندا اپاتنىڭ زيانىنان ساقتانۇعا بولادى“ .

باس شۇجي شي جىنيېڭ بالالارعا بىسلاي دەدى: جاستار مەن وىپىرىمدەر ارمانداۋعا باتىل بولۇ كەرەك . باتىسقا ساياحاتتان ۆەرنىڭ علمىي فانئازبالىق روماندارىنا دەيىن ۇشاتىن كەمە، سۇڭڭۇتىر كەمە دەگەندەر قازىر تۇگەلدەي بار بولدى عوي؟ ارمان بولغاننان كەيىن، تاباندىلىق- پەن جاقسى وقۇ كەرەك، سوندا عانا ارمان جۇزە- گە اسادى .

قازىر مەكتەپ علمى ـ تەحنىكا وقتۇىن وزەك ەتىپ، جاڭادان ”جاستار مەن وىپىرىمدەر علمى ـ تەحنىكا قىيىمل ورتالىعىن“ جانە ”ەڭبەك امالياتى بازاسىن“ سالپ، بالالاردىڭ ارمانىن جۇزەگە اسىر- ۇنا ʼورسى ازىرلەدى .

”ارمان“ باس شۇجي شي جىنيېڭ ʼوسپىرىم بالالارمەن اڭگىمەلەسكەن كەزدە ۇنەمى تىلگە العان كلىت ʼسوز بولدى . ʼار جولى بالالاردىڭ ارا- سىنا بارغان ساينىن، باس شۇجي شي جىنيېڭ نىقە- لاستى تاپسىرما بەرىپ، ايرىنقىشا ʼتالىم ايتىپ، قىبالداۋ قابىلەتى باي ʼوسپىرىم بالالاردىڭ جۇرەگە- نە ارمان تۇقىمىن ʼسىڭىرىپ، ولاردى ʼومىر مۇرا- تىن ۇزدىكسىز جۇزەگە اسىرپ، شەكسىز مۇمكىند

اينالىپ، بۇكىل قىستاقنىڭ جىلدىق ساياحاتشى قا- بىلداۋ مولشەرى 20 مىڭ ادام ـ رەتكە جەتىپ، جان باسىندىق كىرىستى 1200 يۋان ارتتىرۇىنا تۇرتكى بولدى . نۇرلان ʼابىلماجىن ئەكسەرۋ ـ زەرەتتەۋ كە- زىندە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: اۋىل ـ قىستاق كاسىپ سالاسىن دامىتۇ جوباسىن ويداعىداي نىستەپ، سەبىل ـ سەرۋەن اۋىل شارۋاشلىعى مەن اۋىل ـ قىستاق سايحاتىن كۇش سالا دامىتىپ، جو- عارى ساپالى شارۋالار قوسىنىن كۇش سالا تارىبە- لەپ، اۋىل ـ قىستاقى كۆلدەندىرۋدى جاپپاي ىل- گەرلەتۇ كەرەك .

تەكسەرۋ ـ زەرەتتەۋ كەزىندە نۇرلان ʼابىلماجىن اڭگىمە ʼماجىلىسىن باسقارپ اشىپ، ىلە وىلىسىنىڭ پارتيا تارىخىن ۇيرەنۇ تارىبەسىن ورىستەتۇ جاعدا- يىنان مالپەت تىڭدادى . ول بىلاي دەپ باسا دا- رپىتەدى: باس شۇجي شي جىنيېڭنىڭ ”1 ـ شىلدە- دەگى“ ماڭزىدى ʼسوزىنىڭ رۇخىن مۇقيات ۇيرە- نىپ، داپەكىتلەندىرىپ، ”تورت تانىمدى“ كۇشەي- تىپ، ”تورت سەنىمدى“ بەكەمدەپ، ”ەكىنى قور- عاۋدى“ ورنىداپ، ساپاسى تۇجرىمىداۋ قابىلەتنىن،

دىك جاراتۇعا شاپىتتاندردى .

20۱6 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 9 ـ كۇنى باس شۇجي شي جىنيېڭ بەيجىڭ قالاسىنداى 1 ـ تامىز مەكتەپ- نە كەلىپ، علمى جالىپلاستىرۇ تاجىرىبەحاناسىنا كىرىپ، علمى جالىپلاستىرۇ شاعىن جاساندى سە- رىكتىى زەرەتتەپ جاساپ جاتقان مۇعالىمدارمەن جانە وقۇشىلارمەن اڭگىمەلەسىپ، سىياقتاستارعا شاعىن جاساندى سەرىكتىى ۇشىراعان كەزدە وزىنە ايتۇدى ۇمىتپاۋدى تاپسىردى .

جاساندى سەرىكتىى ۇشىرۇدان بۇرىن، علمى جالىپلاستىرۇ شاعىن جاساندى سەرىگىن زەرەتتەپ جاساۋ ۇجمىنىداعى وقۇشىسلار باس شۇجي شي جىنيېڭگە حات جازىپ، شاعىن جاساندى سە- رىكتىىڭ ۇشرىلۇ الدىندا ەكەندىگىن مالىمدەدى . باس شۇجي جاۋاپ حاتىندا بالالاردىڭ ”بىلىمگە نىتىغۇدى ۇزبەي، نزدەنىس جاساۋعا قىزىغۇدى ساقتاپ، علمى رۇخىن جەتىلدىرىپ، قاجىرلىقپەن ۇيرەنىپ، قۇلىشنا امالياتتان وتكىزۇىن“ ۇمىت ەتتى .

علمى جالىپلاستىرۇ شاعىن جاساندى سەرىكى بەينە علمىعا نزدەنىس جاساۋ نىتاسىن قاۋىلتقان ”شولپان جۇلىدىزى“ سىياقتى ”كىشكەنتاي عالمىدار- دى“ علمىي زەرەتتەۋ جولىندا تاباندىلىقپەن العا ىل- گەرلەلۇگە جەتەكتەدى . 20۱9 ـ جىلى 6 ـ ايدا بالالار زەرەتتەپ جاساعان كەڭسىنىك يىبولۇگىيالىق تاجىرىبە بولمەسى سالىنعان ۇشۇ جابىدىعى ”فاڭجىوۋ ـ 1“ نىكى موڭغۇلدا ʼساتتى ۇشرىلدى .

”ەسەيىپ ـ ەر جەتىپ جۇڭخۇا ۇلىنىڭ زاۋلىم بايتەرەگى بولاسىڭدار“

خۇنان چىنجوۋ قالاسى رۇچىڭ اۋدانى ۇنمىيىڭ ياۋزۇ اۋىلى شاجوۋ ياۋزۇ قىستاعى لوشياۋ تاۋ سىلەمىنىڭ وڭتۇسىنىك بولىگىندەگى ʼبىر ياۋزۇ قىستاعى، قىزىل ارمىانىڭ ۇزاق جورىق جولىنداى ”شولاق كورپە“ خىكاياسى تۇىلغان جەر .

2020 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 16 ـ كۇنى خۇناندا قىزمەت تەكسەرىپ جۇرگەن باس شۇجي شي جىنيېڭ ۇنمىيىڭ ياۋزۇ اۋىلى دىيىپان باستاۋىش مەكتەپىنە كەلدى . سول كەز دە مەكتەپتىڭ 4 ـ جىلدىغىندا- عى بالالار كلاس جەتەكىشىنىڭ جەتەكىشىلىگىندە قىزىل ارمىانىڭ شىياڭجياڭدا قاندى شايقاس جاساعان خىكاياسىن قايتالاي ەسكە الپ جاتىر ەكەن، دوسكاغا ”ۇزاق جورىق خىكاياسىن بايان- داپ ەداۋىردىڭ جاڭا ادامى بولايىق“ دەپ جا- زىلىيتى .

”ساباقتاستار، ۇزاق جورىقتىڭ تاىى قايسى خىكاياسىن بىلەسىڭدەر، شي جىنيېڭ اتالارىڭا اڭگە- مەلەپ بەرسەڭدەر بولا ما؟“ ، مۇعالىمنىڭ ʼسوزى اياقتالا بەرمىسەن كىشكەنتاي قولدار تەگىس كو- تەرىلدى .

”شولاق كورپە“ ، ”كوڭالداى تۇنگى جورىق“ ، ”قىزىل ارمىا شاقايى“ ، ”وشپەس ەڭبەك“ … ، ”وشپەس ەڭبەك دەگەن قانداي خىكايما؟“ ، دەپ سۇرادى باس شۇجي .

”قىزىل ارمىا جورىق بارىسىندا جىياڭجۇن ʼبىر ساقا جاۋنىڭەردىڭ تۇڭپى قالغاندىمىن كورە- دى، ساقا جاۋنىڭەردىڭ كىمىى جۇقا ەكەن، جىياڭجۇن اسكەرى كەرەك ـ جارات باسقارماسنىڭ باستىعىن تاۋىپ، وعان نەگە ماقتالى كىم بەرىلمە- گەندىگىن سۇراماقشى بولادى، ʼبىر جاۋنىڭەر جىياڭجۇنگە ساقا جاۋنىڭەردىڭ اسكەرى كەرەك ـ جارات باسقارماسنىڭ باستىعى ەكەندىگىن ايتادى . جىياڭجۇن مۇنى بىلگەننەن كەيىن ساقا جاۋنىڭەرگە ايسىنەن اسكەرى قۇرمەت بىلدىردى…“ ، ʼبىر

ۇل ساباقتاس ورنىنان تۇرىپ وسلاي جاۋاپ قايتار- دى .

”جاقسى باياندادىڭ! جاقسى باياندادىڭ!“ ، ـ باس شۇجي قايتا ـ قايتا القاۋ ايتتى .

بالالاردىڭ رىياسىز ʼارى وتتى جانارىنا قاراپ، باس شۇجي شي جىنيېڭ تەرەڭ سۇيسىپەنـ ـ شىلىكپەن بىلاي دەدى: ”قىزىل گەن سەندەردىڭ بويلارىڭنان اىگىلەندى . توڭغەرىس نىستەرىن ۇر- باقتار بوىى جالعاستىرۇ كەرەك . ساباقتاستار توڭـ ـ كەرىستىك خىكايانى ويداعىداي ۇيرەنىپ، كوكلەيلە- رىندە بەرىك ساقتاۋ كەرەك، سونمەن بىرگە وسە- زامانداندىرۇ قۇرىلىسى بىلمەدرى مەن ونەرلەرىن دە ويداعىداي يگەرپ، سوتسىيالىز مىنىڭ قۇرىلىششارى جانە ʼىزباسارلارى بولۇعا قۇلىشئۇلارنىڭ كەرەك . سەندەر بۇگىن كىشكەنتاي كوشەتىسىڭدەر ، بولا- شاقتا ەسەيىپ ـ ەر جەتىپ جۇڭخۇا ۇلىنىڭ زاۋلىم بايتەرەگى بولاسىڭدار“ .

ۇاقت بايقالماي سرىمىپ ʼوتتى، كەزىندەگى سوعىس ʼورتى قاۋىلاعان بايتاق دالادان سى ـ تۇنەك الدەقاشان جوبىلغانمەن، ارداڭەر قۇرباندە- مداردىڭ قان كەشىپ سوعىس جۇرگىزۇدەن قالىدرـ ـ عان قىزىل گەنىى جاڭا داۋىردەگى ʼوسپىرىم بالالاردىڭ قان تامىرىنا تەرەڭ ʼسىڭىدى .

”زامانىمىزداى جۇڭگو ʼوسپىرىم بالالارى ʼارى ʼبىرىنىشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۇدىڭ باستان كەشىرۇشلىەرى، كۇا- گەرلەرى، ونان دا ماڭزىدىسى، ەكىنىشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۇدىڭ، سوتسىيالىستىك وسىزامانداىعان قۇدىرەتتى ەل قۇرۇدىڭ جالىندى كۇشى“ . پارتيا مەن مەملەكەت نىستەرىن دامىتۇدى ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاستىرۇ- دىڭ، ʼىزباسار بار بولۇدىڭ ستراتەگىيالىق يىىگە- نەن، باس شۇجي شي جىنيېڭ جاڭا داۋىردەگى ʼوسپىرىم بالالاردى تىنباي قايرىاتنانا ىلگەرەلۇگە ۇزدىكسىز شاپىتتاندردى .

تاۋ قوبىناۋىنداى شانىيى ولكەسى تۇڭجۇوان قالاسى جاۋجىن بەيىلياڭ قىستاعى نۇ ورمانىەن كومكەرىلگەن . جاسىل تاۋلار قۇشاعىندا جاۋجىن بەيىلياڭ قىزىل ارمىا باستاۋىش مەكتەپىنىڭ وقىنۇ عىماراتىنىدا ”بولاشاقتىڭ كۇنىن كونتەرەيىك“ دەگەن جازۋلار ەرەكشە كوز تارتادى .

20۱8 ـ جىلى وسى مەكتەپتىڭ 2 ـ جىلدىغىندا- عى جانە 3 ـ جىلدىغىنداى 5۱ وقۇشى باس شۇجي شي جىنيېڭگە حات جازىپ، توڭغەرىستىك تارىختى ۇيرەنۇدەن العان اسەرلەرى مەىن مەكتەپتىنىڭ دامۇىن، وزگەرىسىن دوكلات ەتىپ، العىس ايتىپ قۇلىشنا ىلگەرەلۇ، ەرتەرەك جارامدى ادام بولۇ بەكىمدەرىن ʼبىلدىردى .

بالالار مەرەكەسى قارساڭىندا باس شۇجي شي جىنيېڭ بالالارعا جاۋاپ حات جازدى: ”مەن سىزدەردىڭ جۇڭگونىڭ توگكەرىسى، قۇرىلىسى، رەفورماسى جويندەگى تارىخي بىلىمدەردى كوبە- رەك ʼبىلىپ، قاهارمان ۇلگىلەردەن كوبىرەك ۇيد- رەنىپ، پارتىيانى قىزۇ ʼسۇيىپ، وتاندى قىزۇ ʼسۇ- يىپ، حالقتى قىزۇ ʼسۇيىپ، ʼمىس جۇزىندىك ارە- كەتتەرىڭىزبەىن قىزىل گەندى ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاستىرا بەرلۇرەڭىزدى ۇمىت ەتمەن“ .

ʼبىر پارشا حات، ʼۇلكەن دوس“ شي جىنيېڭ اتاي مەن بالالاردىڭ تەرەڭ دوستىمىن جالعالدى؛ ʼبىر پارشا حات، بالالاردى ەرلىكپەن العا ىلگەرد- لەۋىگە جەتەكتەنيتىن ماپەككە، تولقىن جارا العا ۇم- تىلۇداعى جول بەلگىسەنە اينالدى . (تىلشىلەر ۋاڭ پىڭ، كاڭ جىنچيان، باي لىيىڭ، دىڭ چۇنىۋي)

(شىنخۇا اگەنتىسىنىڭ 7 ـ ايدىڭ 9 ـ كۇنى

بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

داپەكىتلەندىرۇدى كەزەكتەگى جانە بۇدان بىلايىى ʼبىر مەزگىلدەگى كەلەلى ساپاسى مىندەت ساناپ، پارتيا تارىخىن ۇيرەنۇ تارىبەسىنىڭ وزەكتى مازمۇ- نى ەتىپ، اۋتونومىيالى رايوندىق 9 ـ كەزەكتىى پارتكومنىڭ ون كىشىنى جالىي ʼماجىلىسىنىڭ تالا- بىنا ساي، جوعارى ولشەمدە جوبالاپ، جوعارى ساپادا ىلگەرلەتىپ، پارتيا تارىخىن ۇيرەنۇ تارىبە- سىن تەرەڭدەتۇدى، ناقتىلاندىرۇدى ىلگەرلەتىپ، ۇيرەنۇ ونمىدىلىگىن قوعام ورنىقتىلعى مەن بايان- دى تىنىشتىقتى كۇش سالا ىلگەرلەتۇدىڭ قىزمەت قوزعاۋشى كۇشنىە جانە ناقتى ونمىدىلىگىنە شىن ما- نىندە اينالدىرۇ كەرەك .

نۇرلان ʼابىلماجىن قۇلجا قالاسىنا، قورعاس قالاسىنا بارىپ، ىلە وىلىسىنىڭ پارتيا تارىخىن ۇيرەنۇ تارىبەسى ”مەن بۇقارا ۇشىن ناقتى ʼسى ستەيىمىن“ تۇيىندى يىچەنەرىيا نىسانىنا تەكسەرۋ ـ زەرەتتەۋ جۇرگىزىپ، باعبانىشلىق، كىم ـ كەشەك، نان سىياقتى ʼوندىرىس كاسپورىندارىنا نىشكەرلەي بارىپ، كاسپورىن جاۋاپتىلارىمەن، ʼار ۇلت جۇ-